

ÖĞRETMENLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Çisem TÜRKÖĞLU¹, Bilal BALKAN^{2*}

¹Kırklareli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, Kırklareli

²Kırklareli Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Kırklareli

Öz

Bu çalışmada Kırklareli il merkezinde yer alan 11 temel eğitim kurumunda görev yapan öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bilgi düzeyleri araştırılmıştır. 150 öğretmen üzerinde yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak tablolar haline getirilerek incelenmiştir. Anket sonuçlarına göre, öğretmenlerin sağlık ve güvenlik işaretleri, ilkyardım bilgisi, yaralanmalarda davranış durumu, yangın tüpü kullanımı gibi konularda iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bilgi düzeylerinde eksiklikler tespit edilmiş olup, bu konuda önerilerde bulunulmuştur. Yapılan bu çalışmanın okul yönetimi ve öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinçlenmesine katkı sağlayabileceği ileri sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, Okul, Öğretmen

A RESEARCH ON THE DATA LEVELS OF TEACHERS RELATED TO OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY

Abstract

In this study, the knowledge levels of teachers working in 11 basic educational institution in the city of Kırklareli on occupational health and safety were investigated. The data obtained from the survey conducted on 150 teachers were assembled into tables using appropriate statistical techniques and analyzed. According to the results of the survey, a lack of knowledge in the areas of health and safety signs, first aid information, behavioral status in injuries, use of fire extinguishers on the occupational health and safety subjects were detected and recommendations were made. It is suggested that this study could help in educating the school management and teachers on occupational health and safety.

Key Words: Occupational health and safety, School, Teacher

*Sorumlu Yazar: bilal.balkan@klu.edu.tr

1. GİRİŞ

İnsanın korunma, beslenme, bakılma ve yetiştirilme görevi doğumundan başlayarak önce aileye daha sonra okula aittir [1]. Okul, toplumun eğitim gereksinimlerinin karşılanması görevini üstlenen toplumsal bir kurumdur. Bir okulun varlığını sürdürebilmesi için toplumun eğitim ihtiyaçlarını belirli bir seviyede karşılayabilmesi gerekmektedir [2]. Bireylerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için oluşturulan okullar, eğitim görülen kalabalık kurumlar olması sebebiyle birtakım sağlık ve güvenlik sorunlarını beraberinde getirmektedir.

Aileden sonra, çocuğun en çok vakit geçirdiği yer şüphesiz okuldur. Okullarda huzurun sağlanmasının temel etkeni güvenliğin sağlanmasına bağlıdır. Bu güvenlikte meydana gelen bozulmalar, eğitim faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Okullar, başta öğrenciler olmak üzere öğretmenler ve çalışan tüm personel için rahat ve güvenli yerler olmalıdır [3]. Güvenli bir okul ortamını oluşturmak kadar bu güvenli ortamı koruyabilmek ve devamlılığını sağlayabilmekte iş güvenliği açısından [4] çok önemlidir. Güvenli ve sağlıklı bir okul alanı oluşturmada öğretmenlerin ve yöneticilerin bir uyum içerisinde çalışma yürütmeleri gerekmektedir [5].

Okullarda oluşan tehlikeleri belirlemek, tehlikelerden meydana gelebilecek riskleri analiz etmek, bu tehlikelere karşı önlemler almak, gerektiğinde oluşabilecek tehlikelere karşı acil durum planları hazırlamak, sağlıklı ve emniyetli bir okul ortamının oluşturulabilmesi için gerekmektedir. Ayrıca sistemli ve bilimsel bir şekilde iş yerlerinde farklı sebeplerle oluşan, insan sağlığını tehdit eden koşullardan kaçınmak amacıyla yapılan çalışmalar olarak ifade edilen [6] iş sağlığı ve güvenliğinin eğitimlerinde yer almak önem arz etmektedir.

Kırklareli ilinde yapılan bu çalışmada, il merkezinde temel eğitim düzeyinde yer alan ilkokullar ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin, iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla 27 sorudan oluşan bir anket çalışması yapılmıştır. Okullarda sağlıklı ve güvenli bir alan oluşturabilmeye zemin hazırlamak, okul idarecilerinin ve öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi düzeylerini tespit etmek, iş sağlığı ve güvenliği konusunda eksik görülen alanlarda öğretmenlerin bilinçlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE METOT

2.1. Öğretmenlere Uygulanan Anket

Çalışma Kırklareli il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında gerçekleştirilmiştir. Anketi gerçekleştirebilmek için Kırklareli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden (14.11.2018 tarihli ve 81588373-605.99-E.21801883 sayılı yazı) izin alınmış ve okullarda görev yapan öğretmenlerle anket gerçekleştirilmiştir.

2.2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini Kırklareli il merkezinde seçilen 11 farklı okulda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Bu çalışma 2018-2019 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmasına bu okullarda görevli 235 öğretmenden 150 öğretmen gönüllü olarak katılmıştır. 27 anket sorusunu cevaplayan 150 öğretmene ait cevaplar değerlendirilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Anket çalışmasının sonuçlarının değerlendirilmesinde SPSS 22 programı kullanılmıştır. Sorularda evet, hayır ve kısmen seçenekleri bulunmaktadır. Tüm sorular yüzdeler olarak belirtilmiş olup anketin güvenilirlik analizi test edilerek hata payı hesaplanmıştır. Ankette t-testi ve ANOVA (varyans analizi) kullanılarak sonuçlar elde edilmiştir.

3. SONUÇLAR

3.1. Demografik Bulgular

1. soru ile 5. soru arasındaki cevaplara ait veriler, öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki deneyim, okuldaki görev yılı, günlük çalışma süresi gibi bilgiler değerlendirilmiştir.

Soru 1: Cinsiyetiniz nedir?

Tablo 1. Öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımları.

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Erkek	50	33.3	33.3
Kadın	100	66.7	100.0
Toplam	150	100.0	

Tablo 1’de görüldüğü gibi ankete katılan 150 öğretmenin 50’si erkek, 100’ü kadındır. Ankete katılan erkeklerin yüzdelik oranı %33.3, kadınların yüzdelik oranı %66.7 olarak belirlenmiştir.

Soru 2: Kaç yaşındasınız?

Tablo 2. Öğretmenlerin yaş aralıkları.

Yaş	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
25-35	49	32.7	32.7
35-50	85	56.7	89.3
50 ve üstü	16	10.7	100.0
Toplam	150	100.0	

Ankete katılan öğretmenler ağırlıklı olarak %56.7 oranla 35-50 yaş arasındadır. 25-35 yaş arasındaki öğretmenler %32.7 oranında iken 50 yaş ve üstü öğretmenler en az katılımı %10.7 orana sahiptir.

Soru 3: Mesleki deneyiminiz kaç yıl?

Tablo 3. Öğretmenlerin toplam görev yıllarına göre dağılımları.

Mesleki Deneyim	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
1-5 yıl	22	14.7	14.7
5-15 yıl	65	43.3	58.0
15 yıl ve üstü	63	42.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Ankete en az katılanlar % 14.7’lik oran ile 1-5 yıl arasında deneyimli öğretmenlerdir. 5-15 yıl arası deneyimli öğretmenler anketin %43.3’ünü, 15 yıl ve üstünde deneyim sahibi öğretmenler %42’sini oluşturmaktadır.

Soru 4: Bu okulda kaç yıldır görev almaktasınız?

Tablo 4. Öğretmenlerin çalıştıkları okullardaki görev süreleri.

Okulda Görev Yılı	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
1-5 yıl	76	50.7	50.7
5-15 yıl	56	37.3	88.0
15 yıl ve üstü	18	12.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Çalıştıkları okullardaki görev süresi 1-5 yıl arasında olan öğretmenler 76 kişi olup %50.7’lik oran ile anketin büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. 5-15 yıl arasında şu anki okulunda görev alan

öğretmenlerin oranı %37.3'tür. Buldukları okulda 15 yıl ve üzerinde çalışan öğretmenler %12 oranındadır.

Soru 5: Günlük çalışma süreniz kaç saat?

Tablo 5. Öğretmenlerin günlük çalışma süreleri.

Günlük Çalışma Süresi	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
6 saat	48	32.0	32.0
8 saat	69	46.0	78.0
8 saat ve üstü	33	22.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu %46'lık oran ile günde 8 saat çalışmaktadır. Bunu %32 oran ile günde 6 saat çalışan öğretmenler takip etmektedir. 8 saat ve üstünde çalışan öğretmenler anketin %22'sini oluşturmaktadır.

3.2. İş Sağlığı ve Güvenliğine Yönelik Bulgular

Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bilgi düzeyleri, bu konuda aldıkları eğitimler, meslek hastalıkları ve okullarda yaşanan kazalar, 6. soru ile 27. soru arasındaki cevaplara ait veriler ile değerlendirilmiştir.

Soru 6: İş Sağlığı ve Güvenliğinin önemi hakkında bilgi sahibi misiniz?

Tablo 6. İSG'nin önemi hakkında bilgi durumu.

İSG'nin Önemi	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Evet	99	66.0	66.0
Hayır	4	2.7	68.7
Kısmen	47	31.3	100.0
Toplam	150	100.0	

İş sağlığı ve güvenliğinin önemi hakkında bilgi sahibi olduğunu belirten öğretmenler %66, kısmen bilgi sahibi olan öğretmenler ise %31.3 oranındadır. Öğretmenlerin yalnızca %2.7'si iş sağlığı ve güvenliğinin önemi hakkında bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir.

Soru 7: İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili uymanız gereken kurallar hakkında bilgi sahibi misiniz?

Tablo 7. İSG konusunda uyulması gereken kuralların bilgi durumu.

İSG Kuralları	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Evet	84	56.0	56.0
Hayır	7	4.7	60.7
Kısmen	59	39.3	100.0
Toplam	150	100.0	

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %56’sı evet cevabı ile iş sağlığı ve güvenliği konusunda uymaları gereken kurallar hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bu konuda kısmen bilgi sahibi olan öğretmenler %39.3 oranındadır. Öğretmenlerin yalnızca %4.7’si iş sağlığı ve güvenliği konusunda uyması gereken kurallar hakkında bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir.

Soru 8: Mesleğiniz ile alakalı kaza riskleri ve tehlikeler hakkında bilgi sahibi misiniz?

Tablo 8. Kaza riskleri ve tehlikelerin bilgi durumu.

Meslekte Kaza Riskleri	Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Evet	89	59.3	59.3
Hayır	11	7.3	66.7
Kısmen	50	33.3	100.0
Toplam	150	100.0	

Mesleği ile alakalı kaza riskleri ve tehlikeler hakkında bilgi sahibi olan öğretmenler evet cevabı ile %59.3 oranındadır. Kısmen cevabı veren öğretmenler %33.3 oranındadır. Mesleği ile ilgili kaza riskleri ve tehlike hakkında bilgi sahibi olmayan öğretmenlerin oranı %7.3’tür.

Soru 9: Aşağıda yer alan konularla ilgili almış olduğunuz eğitim veya eğitimler var mı? İşaretleyiniz.

Tablo 9. İSG eğitimleri alınma durumu.

Eğitimler	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	136	45.3	90.7
Temel İlk Yardım Eğitimi	78	26.0	52.0
Yangın Eğitimi	44	14.7	29.3
Hijyen Eğitimi	42	14.0	28.0
Toplam	300	100.0	200.0

Öğretmenlere bu soruda birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri söylenmiştir. Bu soruya cevap veren katılımcı sayısı 150 öğretmendir fakat katılımcı sayısı hepsi bir arada alındığından toplam 300 olarak hesaplanmıştır. Çoklu yanıtı bu soruda frekans sayısı örneklemin hacmini geçmektedir. Tablo 9’da görüldüğü gibi en fazla alınan eğitim %90.7 oran ile temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimidir. Temel ilkyardım eğitimi %52, yangın eğitimi %29.3 oranındadır. En az alınan eğitim %28 oran ile hijyen eğitimidir.

Soru 10: Aşağıda yer alan konularla ilgili daha önce katılmış olduğunuz tatbikat veya tatbikatlar var mı?

Tablo 10. İSG tatbikatlarına katılma durumu.

Tatbikatlar	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Deprem Tatbikatı	129	42.4	86.0
Yangın Tatbikatı	128	42.1	85.3
İlkyardım Tatbikatı	47	15.5	31.3
Toplam	304	100.0	202.7

Öğretmenlere bu soruda birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri söylenmiştir. Bu soruya cevap veren katılımcı sayısı 150 öğretmendir fakat hepsi bir arada alındığı için katılımcı sayısı toplam 304 olarak hesaplanmıştır. Çoklu yanıtı bu soruda frekans sayısı örneklemin hacmini geçmektedir. Tablo 10’da görüldüğü gibi en fazla işaretlenen seçenek %86’lık oran ile deprem tatbikatıdır. Yangın tatbikatına katılanların oranı %85.3’tür. En az işaretlenen seçenek %31.3 oran ile ilkyardım tatbikatıdır.

Soru 11: Çalıştığınız okulda acil çıkış kapılarının, kaçış merdivenlerinin ve acil durumlarda toplanma yerinin nerede olduğunu biliyor musunuz?

Tablo 11. Acil çıkışların bilinme durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	126	84.0	84.0
Hayır	24	16.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Tablo 11’de görüldüğü gibi bu soruya verilen evet cevabı %84’lük gibi yüksek bir orana sahiptir. Öğretmenlerin %16’sı ise çalıştıkları okulda acil çıkış kapılarını, kaçış merdivenlerini ve acil durumlarda toplanma yerini bilmediğini belirtmiştir.

Soru 12: Sağlık ve güvenlik işaretlerinin ne anlama geldikleri hakkında bilgi sahibi misiniz?

Tablo 12. Sağlık ve güvenlik işaretleri bilgisi durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	81	54.0	54.0
Hayır	5	3.3	57.3
Kısmen	64	42.7	100.0
Toplam	150	100.0	

Sağlık ve güvenlik işaretlerinin ne anlama geldiğini bilen öğretmenler %54'lük bir oran ile anketin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Bu konuda kısmen bilgi sahibi olan öğretmenler %42.7, bilmediğini belirten öğretmenler %3.3 oranındadır.

Soru 13: Öğretmenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda bilinçli olması sizce okullarda yaşanan kaza ve yaralanmaları azaltır mı?

Tablo 13. İSG bilincinin okul kazalarında etki durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	140	93.3	93.3
Hayır	10	6.7	100.0
Toplam	150	100.0	

140 kişi evet seçeneğini işaretleyerek %93.3'lük oranı oluştururken, %6.7'lik kısım hayır seçeneğini işaretlemiştir.

Soru 14: Öğrencilerinizi okuldaki tehlikeler ve kaza risklerine karşı bilgilendiriyor musunuz?

Tablo 14. İSG bilgi paylaşımı.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	103	68.7	68.7
Hayır	8	5.3	74.0
Kısmen	39	26.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Öğrencilerini okuldaki tehlikeler ve kaza risklerine karşı bilgilendirdiğini söyleyen öğretmenlerin oranı %68.7'dir. Bu konuyla ilgili öğretmenlerin %26'sı kısmen bilgilendirme yaptığını, %5.3'ü bilgilendirme yapmadığını belirtmiştir.

Soru 15: Öğrencilerle ilgili düşme ve yaralanmaların en çok yaşandığı yer veya yerler hangisidir?

Tablo 15. Okul kazalarının meydana geldiği yerler.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Okul Bahçesi	120	57.1	80.0
Sınıflar	41	19.5	27.3
Koridorlar	49	23.3	32.7
Toplam	210	100.0	140.0

Öğretmenlere bu soruda birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri söylenmiştir. Bu soruya cevap veren katılımcı sayısı 150 öğretmendir fakat katılımcı sayısı hepsi bir arada alındığından dolayı toplam 210 olarak hesaplanmıştır. Çoklu yanıt seçenekli bu soruda frekans sayısı örneklemin hacmini geçmektedir. Tablo 15'te görüldüğü gibi %80 oran ile öğretmenler en çok okul bahçesinde düşme ve yaralanmaların olduğu görüşündedir. Koridorlar şikkını işaretleyen öğretmenler anketin %32.7'sini, sınıflar şikkını işaretleyen öğretmenler anketin %27.3'ünü oluşturmaktadır.

Soru 16: Çalıştığınız okulda risk değerlendirmesi yapıldı mı?

Tablo 16. Risk değerlendirmesi durumu.

Risk Değerlendirmesi	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	116	77.3	77.3
Hayır	34	22.7	100.0
Toplam	150	100.0	

Öğretmenlerin %77.3'ü çalıştıkları okulda risk değerlendirmesi yapıldığını, %22.7'si yapılmadığını belirtmiştir.

Soru 17: Herhangi bir iş kazası geçirmeniz durumunda kanunsal hak ve sorumluluklarınız hakkında bilgi sahibi misiniz?

Tablo 17. Yasal haklar bilgi durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	54	36.0	36.0
Hayır	18	12.0	48.0
Kısmen	78	52.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Bu soruda en çok kısmen cevabı işaretlenerek %52 oranında iş kazası geçirilmesi durumunda, yasal hak ve sorumlulukları hakkında kısmen bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Yasal hak ve

sorumluluklarını bildiğini belirten öğretmenler %36, bilgi sahibi olmadığını belirten öğretmenlere ise %12'dir oranındadır.

Soru 18: Kişisel koruyucu donanımlar hakkında bilgi sahibi misiniz?

Tablo 18. Kişisel koruyucu donanımlar bilgi durumu.

Kişisel Koruyucu	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	43	28.7	28.7
Hayır	35	23.3	52.0
Kısmen	72	48.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Kısmen cevabı %48 oran ile en fazladır. Öğretmenlerin %28.7'si kişisel koruyucu donanımlar hakkında bilgi sahibi olduğunu, %23.3'ü bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir.

Soru 19: İlk yardım konusunda yeterli olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Tablo 19. İlk yardım bilgisi durumu.

İlk yardım	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	34	22.7	22.7
Hayır	45	30.0	52.7
Kısmen	71	47.3	100.0
Toplam	150	100.0	

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu %47.3'lük oran ile ilk yardım konusunda kısmen yeterli olduklarını belirtmişlerdir. Bu konuda yeterli olmadığını belirten öğretmenler %30 orana sahiptir. En az işaretlenen evet seçeneği ile öğretmenlerin yalnızca %22.7'si ilk yardım konusunda yeterli olduğunu belirtmiştir.

Soru 20: Meslek hastalıkları hakkında bilgi sahibi misiniz?

Tablo 20. Meslek hastalıklarının bilinme durumu.

Meslek Hastalıkları	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	61	40.7	40.7
Hayır	17	11.3	52.0
Kısmen	72	48.0	100
Toplam	150	100.0	

%48'lik oran ile meslek hastalıkları hakkında kısmen bilgi sahibi olduğu belirtilmiştir. Meslek hastalıkları hakkında bilgi sahibi olan öğretmenler 40.7 oranındadır. Bu konuda bilgi sahibi olmayan öğretmenlerin oranı %11.3 olarak görülmektedir.

Soru 21: Çalıştığınız okulda öğrencilerinize ait kan grubu listeleriniz mevcut mu?

Tablo 21. Kan grubu listelerinin bulunma durumu.

Kan grubu listeleri	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	40	26.7	26.7
Hayır	110	73.3	100.0
Toplam	150	100.0	

Büyük bir çoğunluğun bu soruya verdiği cevap hayır olmuştur. Öğretmenlerin %73.3'ü öğrencilere ait kan grubu listelerinin çalıştıkları okulda bulunmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin yalnızca %26.7'si çalıştıkları okulda kan grubu listelerinin mevcut olduğunu söylemiştir.

Soru 22: Mesleğiniz ile alakalı olduğunu düşündüğünüz aşağıdaki hastalıklar ile karşılaşmıyorsunuz?

Bu soruda 4 hastalık ana başlıklar halinde belirtilerek öğretmenlerin çalışma hayatları boyunca karşılaştıkları hastalıkları işaretlemeleri istenmiştir. Öğretmenlere birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri söylenmiştir. Ankette belirtilen hastalıklar; bel, boyun, eklem rahatsızlıkları (ayakta durmaktan kaynaklı), kulak, burun, boğaz hastalıkları (farenjit, sinüzit), alerjik rahatsızlıklar (astım, bronşit vb.), mikrobik rahatsızlıklar (öğrencilerden bulaşan grip, nezle vb.) şeklindedir.

Tablo 22. Fiziksel meslek hastalıklarının görülme durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	136	90.7	90.7
Hayır	14	9.3	100.0
Toplam	150	100.0	

Meslek hayatları boyunca 4 ana başlık halinde belirtilen hastalıklardan en az biri ile karşılaştıklarını belirtenlerin oranı %90.7'dir. %9.3 hayır cevabı ile öğretmenler bu hastalıklardan hiçbirine yakalanmadıklarını söylemiştir.

- Karşılaşıyor iseniz size uygun olanları işaretleyiniz.

Tablo 23. Fiziksel meslek hastalıkları çeşitlerinin görülme durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Bel, boyun, eklem rahatsızlıkları	96	28.9	70.6
Kulak, burun, boğaz hastalıkları	103	31.0	75.7
Alerjik rahatsızlıklar	33	9.9	24.3
Mikrobik rahatsızlıklar	100	30.1	73.5
Toplam	332	100.0	244.1

Yakalandıkları fiziksel meslek hastalıklarını işaretleyen 136 öğretmen bulunmaktadır. Fakat katılımcı sayısı hepsi bir arada alındığı için toplam 332 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenler birden fazla seçenek de işaretlemiştir. Çoklu yanıt seçeneği bulunduğu için frekans sayısı örneklemin hacmini geçmektedir. Tablo 23'te görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenler meslek hayatları boyunca %75.7 oranla en çok kulak, burun, boğaz hastalıkları yaşadıkları görüşündedir. Bunu %73.5 oranla öğrencilerden bulaşan grip, nezle gibi mikrobik rahatsızlıklar takip etmektedir. Bel, boyun, eklem rahatsızlıkları %70.6 oranındadır. Öğretmenlerde en az görülen alerjik hastalıklar olup %24.3 oranındadır.

Soru 23: Mesleğiniz ile alakalı olduğunu düşündüğünüz aşağıdaki psikolojik durumlar ile karşılaşıyor musunuz?

Bu soruda psikolojik rahatsızlıklar 6 ana başlık halinde verilerek öğretmenlerin meslek hayatları boyunca bunlardan hangileriyle karşılaştıkları tespit edilmek istenmiştir. Öğretmenlere bu soruda birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri söylenmiştir. Bu psikolojik durumlar; aşırı yorgun hissetme, stres, anksiyete (kaygı bozukluğu), baş ağrısı, sinirsel problemler ve işe devamsızlık isteğidir.

Tablo 24. Psikolojik meslek hastalıklarının görülme durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	131	87.3	87.3
Hayır	19	12.7	100.0
Toplam	150	100.0	

Öğretmenlerin 87.3'ü meslek hayatları boyunca 6 ana başlık halinde belirtilen psikolojik durumlara maruz kalmaktadır. %12.7'si meslekleriyle bağlantılı olarak bu psikolojik durumlardan herhangi birisiyle karşılaşmadıklarını belirtmiştir.

- Karşılaşıyor iseniz size uygun olanları işaretleyiniz.

Tablo 25. Psikolojik meslek hastalıkları çeşitlerinin görülme durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Aşırı yorgun hissetme	98	27.7	74.8
Stres	86	24.3	65.6
Anksiyete	19	5.4	14.5
Baş ağrısı	76	21.5	58.0
Sinirsel problemler	48	13.6	36.6
İşe devamsızlık isteği	27	7.6	20.6
Toplam	354	100.0	270.2

Yakalandıkları psikolojik meslek hastalıklarını işaretleyen 131 öğretmen bulunmaktadır. Fakat katılımcı sayısı hepsi bir arada alındığı için toplam 354 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenler birden fazla seçenek de işaretlemiştir. Çoklu yanıt seçeneği bulunduğu için frekans sayısı örneklemin hacmini geçmektedir. Tablo 25'te görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenler meslek hayatları boyunca %74.8 oranla en fazla aşırı yorgun hissetme şikkını işaretlemişlerdir. Bunu %65.6 oranla stres şikkı takip etmektedir. Baş ağrısı şikkını işaretleyen öğretmenlerin oranı %58, sinirsel problemler şikkını işaretleyen öğretmenlerin oranı %36.6 ve işe devamsızlık isteği şikkını işaretleyen öğretmenlerin oranı %20.6'dır.

Soru 24: Yaralanmalarda nasıl davranmanız gerektiğini biliyor musunuz?

Tablo 26. Yaralanmalarda davranış durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	52	34.7	34.7
Hayır	10	6.7	41.3
Kısmen	88	58.7	100.0
Toplam	150	100.0	

Bu soruda katılımcılar %58.7 oranında en fazla kısmen seçeneğini işaretlemişlerdir. Yaralanmalarda nasıl davranması gerektiği hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtenlerin oranı %34.7'dir. Bu konuda nasıl davranması gerektiğini bilmediğini belirten öğretmenler %6.7 oranındadır.

Soru 25: Yangın tüplerini kullanabilir misiniz?

Tablo 27. Yangın tüplerini kullanma durumu.

Yangın Tüpleri	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	72	48.0	48.0
Hayır	78	52.0	100.0
Kısmen	150	100.0	

Bu soruya birbirine yüzdeler dilim olarak yakın cevaplar verilmiştir. Yangın tüplerini kullanabildiğini belirten öğretmenler %48, kullanamadığını belirten öğretmenler ise %52'lik bir orana sahiptir.

Soru 26: Acil bir durumla karşılaştığınız zaman soğukkanlı davranabilir misiniz?

Tablo 28. Acil durumlarda davranış durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	98	65.3	65.3
Hayır	52	34.7	100.0
Toplam	150	100.0	

Acil bir durumla karşılaştığınız zaman soğukkanlı davranabilir misiniz? Sorusuna verilen evet cevabı %65.3 oranında çoğunluk tarafından işaretlenmiştir. Soğukkanlı davranamadığını belirten öğretmenlerin oranı ise %34.7'dir.

Soru 27: İş Sağlığı ve Güvenliği dersi sizce okullarda zorunlu bir ders olarak okutulmalı mıdır?

Tablo 29. İSG dersinin zorunlu ders olma durumu.

	Frekans	Yüzde (%)	Birikimli Yüzde (%)
Evet	132	88.0	88.0
Hayır	18	12.0	100.0
Toplam	150	100.0	

Bu soruya cevap veren 150 öğretmenden %88'i iş sağlığı ve güvenliği dersinin okullarda zorunlu bir ders olarak okutulması gerektiğini düşünürken, %12'si iş sağlığı ve güvenliği dersinin okullarda zorunlu bir ders olarak okutulmasına gerek olmadığı görüşündedir.

3.3 Güvenilirlik Analizi

Anketteki tüm soruların katılımcılar tarafından aynı düzeyde algılanıp algılanmadığını ölçmek için yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach's Alpha değeri tablo 30'da görüldüğü gibi 0.814 olarak bulunmuştur. Anketin %81.4 oranında yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmada, demografik özellikleri içeren sorular hariç diğer soruların ölçek güvenilirliğine ait Cronbach's Alpha değerleri ve ortalamaları bulunmuş olup tablo 31'de verilmiştir

Tablo 30. Cronbach's alpha katsayısı

Cronbach's Alpha	Soru Sayısı
.814	22

Tablo 31. Tüm soruların cronbach's alpha değeri ve ortalaması.

Anket Soruları	Cronbach's Alpha	Ortalama
6.Soru	.801	1.59
7.soru	.789	1.70
8.soru	.794	1.65
9.soru	.796	1.00
10.soru	.812	1.00
11.soru	.817	1.11
12.soru	.798	1.81
13.soru	.815	1.03
14.soru	.810	1.38
15.soru	.802	1.00
16.soru	.807	1.16
17.soru	.797	2.27
18.soru	.784	2.08
19.soru	.802	2.43
20.soru	.813	2.03
21.soru	.806	1.76
22.soru	.801	1.00
23.soru	.810	1.00
24.soru	.788	2.35
25.soru	.807	1.62
26.soru	.804	1.41
27.soru	.817	1.08

3.4 T-Testi

Bu bölümde öğretmenlerin demografik özelliklerine göre anket sorularına verdikleri cevapların değişiklik gösterip göstermediği tespit edilmiştir. Cinsiyete göre araştırma yaparken gruplama değişkenimiz 2 gruba ayrıldığı için t testi uygulanmıştır. Bunun için öncelikle Levene testiyle varyansların eşit olup olmadığı araştırılmıştır.

Tablo 32. T testi sonuçları.

Levene Testi		t testi				%95 güven seviyesi		
F	Anlamlılık (p)	t	df	Anlamlılık (-2 yönlü)	Ortalama farkı	Std hata farkı	En düşük	En yüksek
1.223	.271	-1.738	148	.084	-.08409	.04837	-.17968	.01150
		-1.688	90.819	.095	-.08409	.04982	-.18305	.01486

Levene testine göre cinsiyet açısından varyanslar homojen dağılmaktadır ($p>0.05$). Varyanslar eşit olduğu için 1. satırda yer alan değerler bizim istatistiksel bilgilerimizi içermektedir. Varyansların eşit olmadığı durumlarda 2. satıra göre bilgi alınmaktadır.

Varyanslar eşit olduğu için Tablo 32’de yer alan birinci satırda anlamlılık (-2 yönlü p) değeri iş sağlığı ve güvenliğine yönelik görüşlerin cinsiyetler açısından anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını ifade etmektedir. Cinsiyetlere göre anket sorularına verilen cevaplarda anlamlılık değeri (-2 yönlü p); $p>0.05$ olduğu için öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik görüşleri cinsiyetler açısından farklılık göstermemektedir.

3.5 Anova Testi (Yaş)

Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik görüşlerinin yaşlarına ve mesleki deneyimlerine göre değişip değişmediği Anova testi ile belirlenmiştir. Öncelikle varyans homojenlik testi uygulanmıştır.

Tablo 33. Yaş için Varyans Homojenlik testi.

Yaş İçin Varyans Homojenlik Testi			
Levene İstatistikleri	df1	df2	Anlamlılık (p)
.813	2	147	.445

$0.445>0.05$ olduğu için varyanslar eşittir.

Tablo 34. Yaş için Anova testi.

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık (p)
Gruplararası	.014	2	.007	.089	.915
Gruplariçi	11.765	147	.080		
Toplam	11.779	149			

Anova testinde bulunan $0.915 > 0.05$ olduğuna göre Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik görüşleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 35. Mesleki deneyim için Varyans Homojenlik testi

Mesleki Deneyim İçin Varyans Homojenlik Testi			
Levene İstatistikleri	df1	df2	Anlamlılık (p)
1.233	2	147	.294

$p > 0.05$ olduğu için varyanslar eşittir.

Tablo 36. Mesleki deneyim için Anova testi.

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık (p)
Gruplararası	.005	2	.003	.033	.968
Gruplariçi	11.774	147	.080		
Toplam	11.779	149			

Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik görüşleri mesleki deneyimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0.05$).

4. TARTIŞMA

Öğretmenler eğitim ve öğretim faaliyetlerini sağlamanın yanında öğrencilerin güvenliğini korumakla da yükümlüdürler. Ancak bu büyük sorumluluğu yalnızca öğretmenlere yüklemek yanlış olabilir. Güvenli bir okul ortamının sağlanması için öğretmenlerin, okul idaresinin ve öğrencilerin iş birliği içinde olması gerekmektedir. Türkiye’de ve Dünya’da giderek önemini arttıran İş sağlığı ve güvenliği kavramı [7] adına yapılacaklardan biri, eğitimler düzenleyerek öğretmenleri bu konuda daha fazla bilgilendirmektir. Öğretmenlerin bilinçli olması, öğrencileri

kaza ve tehlikelerden koruyabileceği gibi acil sağlık sorunlarında meydana gelebilecek zararları büyük oranda azaltabilir. Bununla birlikte öğrencilerin de sağlık ve güvenlik konusu ile ilgili ders alması gerekmektedir. Çocuk kendi güvenliği için tehlikeli olan davranışları iyi bilirse, bu davranışlardan uzak durur. Böylece kazalar azalabilir.

Okullarda iş sağlığı ve güvenliği uzmanı bulunmamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın talimatı doğrultusunda her ilde yer alan tüm okullarda gerekli risk değerlendirmeleri yapılmış olup, okullarda meydana gelebilecek kazalara karşı önlemler alınmaktadır. Ayrıca her okulda kurulan Okul Sağlık Güvenlik Kurulu ve varsa Alan Sağlık ve Güvenlik Kurulu iş sağlığı ve güvenliği adına gerekli çalışmaları yürütmektedir. Buna rağmen her okulda iş sağlığı ve güvenliği uzmanının bulunması, bu konuda gerekli her işi iş sağlığı ve uzmanının yürütmesi şüphesiz daha doğru bir adım olabilir.

Kırklareli il merkezinde seçilen çeşitli ilkokullar ve ortaokullar olmak üzere toplam 11 temel eğitim kurumunda çalışan 100 kadın 50 erkek öğretmene anket uygulanarak iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bilgi düzeyleri ölçülmüştür. Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin yaş aralıklarına baktığımızda büyük çoğunluğunun 35-50 yaş arasında olduğu görülmektedir (Tablo 2). Meslekte 5-15 yıl arasında çalışan öğretmenlerin oranı fazladır (Tablo 3).

Öğretmenlerin çoğunluğunun İş sağlığı ve güvenliğinin önemi hakkında bilgi sahibi olduklarını söylenebilir ancak tam anlamıyla bilgi sahibi olmayanların oranı biraz yüksektir (Tablo 6). İş sağlığı ve güvenliği okullarda son derece önem verilmesi gereken bir konu olduğundan tüm öğretmenlerin bilgi sahibi olması beklenmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uyulması gereken kuralları tam anlamıyla bilmeyen öğretmenlerin oranı azımsanamayacak düzeydedir (Tablo 7). Bu da iş sağlığı ve güvenliği konusunda uyulması gereken kurallarda öğretmenlerde eksiklikler olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin meslekleriyle alakalı kaza riskleri ve tehlikeler konusundaki bilgi düzeyleri Tablo 8' de gösterilmiştir. %59.3'ü bu konuda bilgi sahibi olduklarını belirtirken, geriye kalan %40.6'lık kısım kısmen ve hayır cevabıyla mesleki kaza riskleri ve tehlikeleri tam anlamıyla bilmediklerini söylemişlerdir. %40.6 biraz yüksek bir orandır.

Tablo 9' a göre öğretmenler en fazla temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimi, en az hijyen eğitimi almıştır. Öğretmenlerin yarısından fazlasının temel ilk yardım eğitimi bulunmadığını söylemek mümkündür. %29.3 oranında yangın eğitimi alan öğretmen bulunmaktadır. Bu oran da diğer eğitimlere göre çok düşüktür. Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin aldıkları eğitimlerde düşük bir oran görülmektedir. Bu eğitimlerin önemi iş sağlığı ve güvenliği açısından büyüktür. Eğitimlerdeki eksikliklerin giderilmesi gerektiğini söylenebilir.

Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği tatbikatlarından en çok deprem tatbikatına, daha sonra yangın tatbikatına katıldığı görülmektedir. En az katıldıkları ilkyardım tatbikatı %31.3 oranındadır (Tablo 10). Tatbikatlara katılan öğretmen sayısının yüksek olduğunu söylenebilir. Ancak ilkyardım tatbikatına katılan öğretmenlerin oranının az olması öğretmenlerin ilkyardım uygulamalarında eksik olduğunu göstermektedir. Bu da okullarda yaşanabilecek kaza ve yaralanmalarda olumsuzluklar meydana getirebilir.

Ankete katılan öğretmenlerin çalıştıkları okulda acil çıkış kapıları, kaçış merdivenleri ve acil durumlarda toplanma yeri konusundaki bilgi durumları değerlendirildiğinde; bilgi sahibi olan öğretmen sayısının fazla olması son derece olumlu bir durumdur (Tablo 11).

Sağlık ve güvenlik işaretleri hakkında bilgi seviyesi düşüktür (Tablo 12). Sağlık ve güvenlik işaretleri, çalışanları meydana gelebilecek kazalara karşı bilgilendirdiği için tam anlamıyla öğrenilmesi önem arz etmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda öğretmenler bilinçli olursa okullarda yaşanan kaza ve yaralanmalar azalır şeklinde düşünenlerin oranı %93'tür (Tablo 13). Öğretmenlerin bu konuda bilinçli olması okullardaki olası tehlikelerin ve risklerin önceden fark edilmesine olanak sağlar. Bunun da okullarda yaşanan kaza ve yaralanmaları azaltabileceği düşünülmektedir.

Tablo 14'te görüldüğü gibi öğrencilerini okuldaki tehlikeler ve kaza risklerine karşı bilgilendiren öğretmenlerin oranı, kısmen bilgilendiren veya hiç bilgilendirmeyen öğretmenlere göre yüksektir. Fakat bu konuda gereken farkındalık tüm öğretmenler tarafından sağlanmalıdır. Çünkü öğrencileri okuldaki tehlikelere ve kaza risklerine karşı bilgilendirmek onlarda farkındalık seviyesini yükselterek oluşabilecek kaza ve yaralanmaları azaltabilir.

Öğrencilerin düşme ve yaralanmalarının en çok okul bahçesinde yaşandığı belirtilmiştir (Tablo 15). Bu nedenle okul bahçelerinde gereken güvenlik önlemleri alınmalıdır.

Çalıştıkları okulda risk değerlendirilmesi yapıldığını belirten öğretmenlerin oranı %77.3' tür (Tablo 16). Öğretmenlerin yalnızca %12'si herhangi bir iş kazası geçirmeleri halinde yasal hak ve sorumluluklarını bilmediklerini söylemişlerdir (Tablo 17). Kişisel koruyucu donanımlar hakkında tam anlamıyla bilgi sahibi olan öğretmenlerin yüzdeliğinin düşük olmasından dolayı (Tablo 18) kişisel koruyucu donanımların ne olduğu hakkında fazla bilgi sahibi olunmadığı rahatlıkla söyleyebilir.

İlkyardım konusunda tam bilgi sahibi olduklarını belirten öğretmenlerin sayısının, Kara (2015) tarafından rapor edilen bulgulara benzer şekilde azlığı (Tablo 19) bu konuda büyük eksiklikler olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte meslek hastalıklarının öğretmenler tarafından bilinme oranı düşüktür (Tablo 20) ve öğretmenlerin %73.3'ü çalıştıkları okulda öğrencilere ait kan grubu listeleri bulunmadığını söylemişlerdir (Tablo 21). Kaza ve yaralanmalarda öğrencilere ait kan grubu listeleri hayati önem taşımaktadır. Bu listelerin okullarda yer almamasının, yaşanabilecek kaza ve yaralanmalarda ciddi bir tehlike yaratabileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin ciddi bir çoğunluğunun mesleklerine bağlı olarak Tablo 22 ve 23' te görüldüğü gibi fiziksel hastalıklardan etkilendiğini söylemek mümkündür. Fiziksel hastalıklar öğretmenlerin sağlığını olumsuz yönde etkileyerek iş verimini düşürmektedir. Mesleklerine bağlı olarak aşırı yorgun hissetme, stres, anksiyete, baş ağrısı, sinirsel problemler, işe devamsızlık isteği gibi psikolojik durumlara maruz kalındığı belirtilmiştir (Tablo 24). Bu psikolojik durumlar öğretmenlerin sağlığını olumsuz yönde etkileyerek iş verimini düşürmektedir. Hem fiziksel hem psikolojik olarak meslek hastalıklarından etkilenen öğretmen oranı çok yüksektir. Özellikle psikolojik durumlarla ilgili sorun yaşayan öğretmenler okula ve derslere adapte olmada zorluk yaşayabilir.

Yaralanmalarda nasıl davranması gerektiği konusunda kısmen bilgi sahibi olan öğretmenler %58.7 düzeyindedir (Tablo 26). İlkyardım konusunda öğretmenlerin tam bilgi sahibi olmaması yaralanmalarda davranış durumunu etkileyebilir. İlkyardım bilgisi eksik olan öğretmenler kaza ve yaralanma anında ne yapılacağını bilemeyebilir. Yaralanmalarda davranış durumunun ilkyardım

bilgisiyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. İlk yardım konusundaki eksiklerin giderilmesinin yaralanmalarda doğru davranış durumunu arttıracığı söyleyebilir.

Okullarda yangın güvenliğinin sağlanmasında yangın tüpü kullanımı önemli bir yer tutar. Yangın tüpü kullanabilen öğretmenlerin oranı kullanamayanlara göre daha azdır (Tablo 27). Bu durum yaşanabilecek olası bir yangında hayati önem taşıması durumundan ciddi olumsuzluklara neden olabilir.

Acil durumlarda soğukkanlı davranmak olaylara doğru ve zamanında müdahale etmenin temel kuralıdır. Öğretmenlerin %65.3'ü acil bir durum karşısında soğukkanlı davranabileceğini belirtmiştir (Tablo 28). Acil bir durum ya da hastalıklar karşısında soğukkanlı ve bilinçli davranarak doğru hareket etmek, çocukların bu tip durumlardan en az zararla kurtulmasına olanak sağlar.

Okullarda güvenli yaşam bilincinin oluşturulabilmesi için, çocukların küçük yaşlardan itibaren sağlık ve güvenlik konusunda farkındalık kazanması gerekmektedir. Bu farkındalığı kazandırabilmenin yollarından biri de, eğitim öğretim faaliyetlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurallarına yer vermek gerektiği görüşünde olan öğretmenlerin oranı %88'dir (Tablo 29). Kendisine neyin zarar verebileceğinin bilincinde olan ya da bir sağlık problemiyle karşılaştığı zaman bu konuda nasıl davranabileceğini bilen çocuklar yetiştirmek, şüphesiz okullarda yaşanan kazaları ve buna bağlı yaralanmaları azaltır.

Sonuç olarak öğretmenlerin genel olarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda kısmen bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Öğretmenler iş sağlığı ve güvenliğinin önemi ile bu konuda uyulması gereken kuralların son derece önem teşkil ettiğinin bilincindedir fakat iş sağlığı ve güvenliğine yönelik birçok konuda eksik oldukları tespit edilmiştir. Sağlık ve güvenlik işaretleri, ilkyardım bilgisi, yaralanmalarda davranış durumu, yangın tüpü kullanımı gibi konularda tam anlamıyla bilgi sahibi olunmamasının yaşanabilecek kazaları ve buna bağlı yaralanmaları olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir. Öğrencileriyle okullarda bulunan tehlikeler ve bu tehlikelerden meydana gelebilecek kazalar konusunda paylaşım yapan öğretmenlerin sayısı fazladır. Ankete katılan öğretmenler iş sağlığı ve güvenliğinde bilinçli olurlarsa, okullarda yaşanan kaza ve yaralanmaların azalacağı görüşündedir. Ayrıca müfredatta iş sağlığı ve güvenliği adında bir ders eklenmesi gerektiğini düşünen öğretmenlerin sayısı Gümüş (2016) tarafından yapılan çalışmaya benzer

şekilde oldukça fazladır. Bu da öğretmenlerin birçoğunun iş sağlığı ve güvenliği hakkında yeterli donanımda olmasalar da, bu konunun üzerinde önemle durulması gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

KAYNAKLAR

- [1] Boztuğ, Ö. ve Akyol, B., İlkokullarda Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Güvenliği (Aydın İli Efeler İlçesi Örneği). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 4, 1, 74-95, 2017.
- [2] Barhan, A., İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliğinin Sağlanması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 2001.
- [3] Kandakai, T. L. ve King, K. A., Preservice Teachers' Perceived Confidence İn Teaching School Violence Prevention. American Journal of Health Behavior, 26(5), 342-353, 2002.
- [4] Yıldız, M., Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırklareli, 2019.
- [5] Turan, M. ve Turhan, M., Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.18, 121-142, 2012.
- [6] Van, M.H., Koç, N., Kamu Yönetiminde Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgisi (Van Milli Eğitim Müdürlüğü Örneği). Akademik İzdüşüm Dergisi, 5 (2), 1-20, 2020.
- [7] Aktuna, A., Tarım sektöründe çalışanların iş sağlığı ve güvenliği çerçevesinde bilgi, tutum ve algı düzeyleri: Tekirdağ Süleymanpaşa örneği. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ, 2017.
- [8] Kara, M., Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Görev Yapan Teknik Öğretmenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Gedik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015.
- [9] Gümüş, B., Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları ve Öğretmenlerin Bu Konudaki Bilgi Düzeylerinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2016.